

Vergaderjaar 2010–2011

30 180

Conferentie van Voorzitters van de parlementen van de Europese Unie

Nr. 14 / F

VERSLAG VAN EEN CONFERENTIE

Vastgesteld 17 mei 2011

Op 3 t/m 5 april 2011 vond in Brussel een conferentie plaats van de Voorzitters van de parlementen van de Europese Unie. Namens de Eerste Kamer der Staten-Generaal nam de Voorzitter, de heer Van der Linden deel. Hij werd begeleid door de Griffier, de heer Hamilton. Namens de Tweede Kamer der Staten-Generaal nam de Voorzitter, mevrouw Verbeet, hieraan deel. Zij werd begeleid door de heer Van Overbeeke, parlementair vertegenwoordiger in Brussel, de heer Jochemsen, Hoofd Voorlichting en de heer Van Kessel, adjunct-griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken. De delegatie brengt als volgt verslag uit. De conclusies van het Voorzitterschap die aan het eind van de conferentie werden vastgesteld, zijn als bijlage bij het verslag gevoegd.

De Griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
G. J. A. Hamilton

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
P.W. van Kessel

Conferentie van Voorzitters van de parlementen van de Europese Unie, te Brussel van 3 t/m 5 april 2011

Tijdens de Conferentie is er gesproken over het parlementair toezicht op het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid, over de rol van parlementen bij het toezicht op de Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid en over de rol van parlementen en interparlementaire samenwerking op het gebied van het Europees Semester voor economische beleidscoördinatie. Het onderwerp «parlement, publieke opinie en media» stond wel geagendeerd, maar het Belgisch voorzitterschap stelde voor de behandeling van dit onderwerp uit te stellen naar de volgende EU-voorzittersconferentie.

Parlementair toezicht op het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (GBVB)

Het betreft hier het vormgeven van het parlementaire toezicht op het GBVB, mede in het licht van het verdwijnen van de parlementaire assemblee van de West Europese Unie. Het onderwerp is door de voorafgaande Voorzittersconferentie in Stockholm in mei 2010 voor besluitvorming doorverwezen naar de Voorzittersconferentie in Brussel. Tijdens deze conferentie lag er een voorstel van het Belgisch Parlement ter tafel om te komen tot een halfjaarlijkse interparlementaire conferentie van nationale parlementen van de Europese Unie (EU) en het Europees Parlement over toezicht op het GBVB. Het belangrijkste discussiepunt was de mate waarin controle op het GBVB een intergouvernementele of een communautaire aangelegenheid is. Deze discussie kreeg een concrete weerslag in het vaststellen van (de verhouding tussen) het maximum aantal delegatieleden van de nationale parlementen en het Europees Parlement.

De Voorzitter van de Tweede Kamer, mevrouw Verbeet, heeft tijdens de discussie benadrukt dat Gemeenschappelijk Buitenlands, Veiligheid en Defensiebeleid in de eerste plaats een verantwoordelijkheid voor nationale parlementen is. Daarbij heeft ze opgemerkt dat de lidstaten van de EU steeds beter samenwerken op het terrein van Buitenlands en Defensiebeleid en dat het verstandig is dat parlementen regelmatig samenkomen en informatie uitwisselen over elkaars beleid. Verder heeft ze aangegeven dat de Tweede Kamer positief staat tegenover een interparlementaire conferentie en dat het cruciaal is dat deze conferentie geen nieuwe instelling is. De conferentie zou verder in de plaats moeten komen van de huidige, informele bijeenkomsten van voorzitters van de commissies voor Buitenlandse Zaken (COFACC) en de voorzitters van de commissies voor defensie (CODAC). Voor wat betreft de deelnemers aan de conferentie pleitte de Voorzitter voor volwaardig deelnemerschap voor nationale parlementen en het Europees Parlement, voor aanwezigheid van parlementen van de Europese NAVO-bondgenoten en kandidaat-lidstaten, en voor het uitnodigen van de Hoge Vertegenwoordiger om een toelichting te geven op actuele ontwikkelingen in het GBVB. Met betrekking tot de delegatiegroottes merkte de Voorzitter op dat *evenwicht* en *beperking* cruciaal zijn voor een efficiënte informatie-uitwisseling en een goede werkbaarheid van de vergadering.

De Voorzitter van de Eerste Kamer, de heer Van der Linden, benadrukte dat de snel verschuivende machtsverhoudingen in de wereld (waarin landen als China, India en Brazilië steeds sterker worden) een uitdaging vormen voor de Europese Unie. De snelheid waarmee omwentelingen zich voltrekken in Noord-Afrika heeft velen in Europa verrast. De Europese besluitvormingsprocedures op het gebied van buitenlands beleid zijn niet toegesneden op de snelheid waarmee de internationale ontwikkelingen

zich voltrekken. Europa moet sneller met één stem spreken, aldus Van der Linden. Een efficiënt systeem van parlementaire controle op het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid is daarom onontbeerlijk. Verder gaf hij in zijn bijdrage aan dat de Eerste Kamer zich vastlegt op het idee dat er geen nieuwe orgaan met een formeel karakter opgericht zou moeten worden. De nieuwe interparlementaire conferentie zou primair gericht moeten zijn op de focus van nationale parlementen op het GBVB en nationale parlementen zouden aangemoedigd moeten worden om de blik naar buiten te richten. Verder zou het werk van de conferentie consistent en niet overlappend moeten zijn met bestaande assemblees, waaronder die van de NAVO en de Raad van Europa.

Gedurende de discussie vormde zich een patstelling. Een overgrote meerderheid van de nationale parlementen legden zich vast op het standpunt dat de maximale delegatiegrootte voor nationale parlementen 6 leden per nationaal parlement zou moeten zijn en voor het Europees Parlement eveneens maximaal 6 delegatieleden. De vertegenwoordigers van Europees Parlement gaven aan niet akkoord te kunnen gaan met dit aantal. Het Europees Parlement zou zich wellicht kunnen vinden in het Belgische compromisvoorstel van een maximale delegatiegrootte van 27 leden voor het Europees Parlement.

Tijdens de discussie gaf de Voorzitter van de Eerste Kamer, de heer Van der Linden, aan het onvoorstelbaar te vinden om zonder resultaat terug te keren naar zijn parlement vanwege het enkele feit dat er over delegatiegrootte geen consensus bereikt zou kunnen worden. Een peiling onder de conferentieleden of deze wellicht akkoord zouden kunnen gaan met het door het Belgisch Voorzitterschap voorgestelde compromis van maximaal 6 delegatieleden voor nationale parlementen en maximaal 27 delegatieleden voor het Europees Parlement, leidde niet tot een eenduidig resultaat. Op de tweede dag hebben de beide Nederlandse Kamervoorzitters het Belgische voorzitterschap nog voorgesteld een compromis te beproeven hieruit bestaande dat het Pools voorzitterschap een voorlopige conferentie zou beleggen in plaats van de COFACC en de CODAC, waarvoor per nationaal parlement zes vertegenwoordigers zouden worden uitgenodigd en een in redelijkheid te bepalen aantal vertegenwoordigers van het Europees Parlement.

Uiteindelijk heeft de Voorzittersconferentie geconcludeerd dat de Voorzitters geen overeenstemming konden bereiken over het instellen van een Conferentie, maar al wel een akkoord hebben bereikt over de volgende punten (zie tevens Voorzitterschapsconclusies in de bijlage):

- Een interparlementaire Conferentie vervangt de bestaande COFACC en CODAC bijeenkomsten;
- Nationale parlementen van kandidaat-lidstaten en Europese NAVO-leden kunnen deelnemen als waarnemers;
- De Conferentie vindt twee maal per jaar plaats in het land dat het roterende Voorzitterschap vervult of in het Europees Parlement;
- De bijeenkomsten worden voorgezeten door het nationale parlement uit het land van het Voorzitterschap, in nauwe samenwerking met het Europees Parlement;
- De Hoge Vertegenwoordiger wordt uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan de bijeenkomst.
- De Conferentie kan niet-bindende conclusies aannemen bij consensus;
- De Conferentie stelt haar eigen procedures en werkmethode vast op basis van deze principes.

Parlementair toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

De Voorzitter van de Belgische Senaat, de heer Pieters, heeft een nieuwe website gepresenteerd voor het verbeteren van het democratische toezicht op inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Dit initiatief was in navolging van «Brussels Declaration» die was overeengekomen tijdens de 6de conferentie van parlementaire commissies voor het toezicht op de inlichtingen en veiligheidsdiensten (Brussel, 30 september 2010). De EU-Voorzitters hebben aangemoedigd om een netwerk van toezicht-houders op de inlichtingendiensten op te richten, middels deelname aan een website. Zij hebben verder in principe ingestemd met het idee dat lidstaten die aan de website deelnemen de kosten hiervan delen.

Parlementair toezicht op Europol

De Voorzitter van de Zweedse Riksdag, de heer Westerberg, hield in navolging van het verzoek van de vorige, eerder genoemde EU-Voorzittersconferentie in Stockholm een inleiding op het debat om een dialoog te starten tussen nationale parlementen en EU-instellingen bij het opstellen en onderhandelen van de verordeningen over de parlementaire controle op Eurojust en Europol. De EU-Voorzitters hebben geconcludeerd dat de huidige wijze van toezicht op Europol nog onvoldoende is en dat toezicht zou moeten worden uitgevoerd middels een interparlementair orgaan dat regelmatig bijeen komt. Hierbij zou idealiter aangesloten worden bij de bestaande interparlementaire structuren, zoals de interparlementaire bijeenkomsten van de commissies belast met Justitiële aangelegenheden en van commissies Binnenlandse zaken. Tijdens deze bijeenkomsten zouden allerlei kwesties aangaande de structuur, het functioneren, de planning en het werk van Europol besproken moeten worden.

Rol van parlementen en interparlementaire samenwerking op het gebied van het Europees Semester voor economische beleidscoördinatie

De Parlementsvoorzitters spraken verder met elkaar over de financiële crisis in Europa en de consequenties voor de nationale budgetten en de stabiliteit van de euro. Samenwerking tussen de parlementen achten zij van groot belang voor de versterking van het Europees economisch bestuur en de coördinatie van het budgettaire beleid van de lidstaten binnen de Unie. Binnen het zogenaamde «Europese Semester» (de periode van informatie-uitwisseling over en afstemming van begrotingsbeleid) moeten nog veel praktische afspraken worden gemaakt.

Eerste Kamervoorzitter Van der Linden benadrukte dat de mondiale ontwikkelingen nopen tot een vastberaden Europees optreden. Het is de opdracht van alle lidstaten de begrotingen gezond te maken en gezond te houden. Alle landen moeten de overheidsfinanciën onder controle krijgen. Het is aan de parlementen de regeringen te controleren en elkaar aan te spreken op de parlementaire bijdrage aan begrotingsdiscipline. Europese solidariteit betekent niet alleen dat men van anderen in de Europese Unie zo nodig een helpende hand kan vragen, maar ook dat men zich strikt houdt aan de afspraken die in het kader van financiële bijstand worden gemaakt. De landen moeten hun soevereiniteit delen zonder dat zij hun identiteit hoeven te verliezen. Hij onderstreepte dat zonder de euro de crisis in Europa veel groter zou zijn geweest. Hij deed een beroep op het Europees Parlement in navolging van de nationale parlementen matig te zijn wat betreft het eigen budget.

Federal Parliament of Belgium

Conference of the Speakers of the Parliaments of the EU

Brussels, 4 – 5 April 2011

Presidency Conclusions

Preliminary Remarks

1. The Conference of the Speakers of the Parliaments of the European Union was held in Brussels, at the joint invitation of the Speakers of the Federal Parliament of Belgium, from 04 April to 05 April 2011. The Speakers or their representatives of thirty-seven Houses of the twenty-seven Member States of the European Union, as well as the Speaker of the European Parliament, took part in the Conference. The Speakers of the five EU candidate countries also took part in the Conference. The Conference was jointly presided over by Mr. André Flahaut, Speaker of the House of Representatives, and Mr. Danny Pieters, Speaker of the Senate.
2. On Monday, 04 April 2011, the Conference discussed the following topics:
 - The Parliamentary Scrutiny of the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and Common Security and Defence Policy (CSDP):
 - The Role of the Parliaments in the oversight of the European Freedom, Security and Justice Area. This topic comprised the following two sub-topics: parliamentary oversight of the security and intelligence services (projected database for the exchange of information between the competent parliamentary committees), as well as the role of the Parliaments in the monitoring of Europol.His Majesty the King of the Belgians, Albert II, received the Speakers of the Parliaments in Laeken Castle on Monday, 04 April 2011.
3. On Tuesday, 05 April 2011, the Conference addressed the question of the Financial Crisis in Europe and its Consequences for the National Budgets: Role of the Parliaments and Co-operation between the Parliaments in European Economic Governance and the European Semester. This part of the work proceeded in the form of informal meetings according to the one-plus-one format, i.e. one Speaker or his representative and one Advisor per Chamber or Parliament. Thereafter, the Conference resumed its proceedings with regard to the parliamentary scrutiny of CFSP and CSDP.
4. The topic on the «Parliamentary Scrutiny of the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and Common Security and Defence Policy (CSDP)» was introduced by Mr. Danny Pieters, Speaker of the Senate. He tabled a compromise proposal on the basis of the positions expressed by the national parliaments and the European Parliament and communicated to the Belgian Presidency of the Conference. In the course of the ensuing discussion, the Speakers paid tribute to the efforts made by the Belgian Presidency in order to reach a consensus on the parliamentary mechanism that ought to be put in place. They then exchanged the parliaments» points of view as to the major principles according to which that mechanism ought to be formulated. Further to this debate, the Belgian Presidency presented a revised compromise proposal.
5. The topic relating to the «*Role of the Parliaments in the Monitoring of the European Freedom, Security and Justice*» was the subject of a double presentation. The Speaker of the Senate, Mr. Danny Pieters, presented a projected database for the exchange of information between the competent parliamentary committees in the context of

the creation of a network of European expertise relating to parliamentary oversight of the security and intelligence services.

Mr. Per Westerberg, Speaker of the Swedish Parliament, presented the role of the Parliaments in monitoring the activities of Europol. This presentation was situated in the context of the communication of the Commission [COM(2010)776] on the procedures for the scrutiny of Europol's activities by the European Parliament in association with the national parliaments.

In the course of the ensuing discussion, the speakers considered it to be necessary to exercise a closer and deeper parliamentary oversight of Europol's activities. They also dealt with the implementation procedures of the aforementioned database.

6. During the informal part of the Conference, according to the one-plus-one format, the Speaker of the French Senate, Mr. Gérard Larcher, introduced the topic relating to the «*Financial Crisis in Europe and its Consequences for the National Budgets and the Stability of the Euro: Role of the Parliaments and Co-operation Between the Parliaments in European Economic Governance and the European Semester*».

In the course of the discussion, the speakers recalled the European citizens' strong expectations with regard to the measures to be taken in order to face the budgetary consequences of the financial and economic crisis.

They explained how the Member States and the National Parliaments have reacted to the crisis and prepared for the European Semester. Several work methods have been put in place in certain countries in order to meet the European commitments by collaboration between the parliamentary assemblies (majorities and oppositions) and the governments, while taking care to involve the members of the European Parliament therein.

Evoking the «European semester», the new tool set up by the European Council in order to strengthen the economic governance of the European Union and the euro zone, participants discussed the proposal of the Speaker of the French National Assembly that an annual interparliamentary meeting be arranged, according to procedures to be agreed, bringing together the chairs of the budget committees of the national parliaments and the chairs of the relevant committees of the European Parliament in order to discuss the co-ordination of the Member States' budget policies.

7. Parliament Public Opinion and Media: the Belgian Presidency proposed to postpone this item to the following Speakers Conference.

Presidency Conclusions

Concerning the parliamentary scrutiny of the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and Common Security and Defence Policy (CSDP):

1. The Speakers recognised the important work accomplished by the Belgian Presidency in order to set up an interparliamentary mechanism for the scrutiny of the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and Common Security and Defence Policy (CSDP).
2. The Speakers emphasised that it was essential that the diversity of opinions within the national parliaments and the European Parliament could be sufficiently expressed and that the mechanism proposed should allow the different points of view to be heard.
3. The Speakers emphasised that the goal of this new structure is to ensure the monitoring of the CFSP/CSDP from a parliamentary point of view (*scrutiny*) rather than truly to control it (*control*), which would

involve a competence of sanction. The Parliamentary Conference has above all an informative function which, on the one hand, should enable the national parliaments to better scrutinize their own governments with regard to the intergovernmental dimension of the CFSP/CSDP and which, on the other, should enable the European Parliament to exercise its functions within the European institutional framework.

4. The Speakers noted that the one difference between the various parliamentary points of view was between those who wished to focus on the intergovernmental dimension of the CFSP and the CSDP and those who wished the Community dimension also to be included.
5. In view of the aforementioned considerations and given the diverging views, the Speakers did not reach an agreement on all the aspects of the establishment of an interparliamentary Conference for the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and Common Security and Defence Policy (CSDP), consisting of delegations from the national parliaments of the Member States of the European Union and the European Parliament. However, the Conference agreed on the following:
 - a. An Inter-parliamentary Conference for the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and the Common Security and Defence Policy (CSDP) is set up. It is composed of delegations of the national Parliaments of the EU Member States and the European Parliament. This conference replaces the existing COFACC and CODAC meetings.
 - b. Each national parliament of a candidate Member State and each European member country of NATO can participate as observers.
 - c. The Conference shall meet twice a year in the country that is holding the six-monthly Council Presidency or in the European Parliament in Brussels. The Presidency shall decide the matter. Extraordinary meetings shall be held when deemed necessary or urgent.
 - d. The meetings shall be presided over by the national Parliament of the Member State holding the rotating Council Presidency, in close co-operation with the European Parliament.
 - e. The High Representative for Foreign Affairs and Security Policy of the European Union shall be invited to the meetings of the Conference in order to set out the outlines and strategies of the common foreign and defence policy of the Union.
 - f. The Conference may adopt non-binding conclusions by consensus.
 - g. The Conference shall approve its rules of procedure and working methods on the basis of the aforementioned principles.

Concerning the Role of the Parliaments in the Monitoring of the European Area of Freedom, Security and Justice

6. As a general principle, the speakers underlined the political responsibilities of the national parliaments and of the European Parliament in respecting and exercising their respective powers in the legislation process.

Parliamentary oversight of the security and intelligence services: projected database for the exchange of information between the competent parliamentary committees.

7. The Speakers discussed the implementation of the Declaration of Brussels, adopted on 1 October 2010 by the 6th Conference of the Parliamentary Committees for the Oversight of Intelligence and Security Services of the Member States of the European Union.

8. On this subject, they agreed that it is important for the national parliaments to be able to monitor the activities of the security and intelligence services with a view to the protection of basic freedoms and rights. They recognised the need for and the utility of a more intensive exchange of non-confidential information amongst the parliamentary control committees of the Member States of the European Union.
9. In this context, the Speakers supported the creation, by means of a website, of a network of European expertise relating to the monitoring of intelligence services (ENNIR – European Network of National Intelligence Reviewers). That network's primary objective is to improve the democratic control of the functioning of the security and intelligence services. To that end, the Speakers agreed in principle to the proposed funding system, with the costs being shared by the participating member states.

On the Role of the Parliaments in the monitoring of Europol's activities.

10. The Speakers emphasised the importance of the role of the national parliaments and the European Parliament in the evaluation and scrutiny of the further development of the European area of Freedom, Security and Justice.
In this spirit, they welcome the communication of the European Commission [COM(2010)776] relating to the scrutiny of Europol's activities by the European Parliament and the national parliaments.
11. The Speakers considered that the political monitoring of the activities of the European Police Office (Europol) should be exerted by the national parliaments and the European Parliament in the spirit of Article 88 of the Treaty on the Functioning of the European Union.
12. The Speakers were of the opinion that the current forms of scrutiny were insufficient. Consequently, that scrutiny should be exerted by an interparliamentary body within which representatives of the national parliaments and the European Parliament would meet on a regular basis. In order to limit the costs, this scrutiny should be organized within the framework of the existing interparliamentary structures. The LIBE Committee of the European Parliament could organise joint meetings on Europol with the corresponding committees of the national parliaments. The Chairpersons of Home Affairs Committees could also organise regular meetings on Europol. Such increased transparency would strengthen Europol's legitimacy.
13. The purpose of these meetings should be to discuss all questions relating to Europol's structure, functioning, planning and work. To that end, it should be possible to have hearings with the Chair of the Board of Directors as well as the Director of Europol on Europol's strategic documents and/or its evaluation reports.

Concerning the Financial Crisis in Europe and its Consequences for the National Budgets and the Stability of the Euro: Role of the Parliaments and Co-operation between the Parliaments in European Economic Governance and the European Semester

14. The Speakers stressed the need to strengthen the economic governance of the European Union and to ensure the stability of the euro zone. They took note of the will expressed by the European Council meeting of the Heads of State and Government of 24 and 25 March 2011 fully to associate the national parliaments and the European Parliament with the implementation of the policies intended to confront the crisis, to preserve financial stability and to progress towards sustainable growth.

15. The Speakers welcomed the new procedure, known as the «European Semester», put in place by the European Union in order appreciably to strengthen the co-ordination of the budgetary policies within the Union, parallel to the measures taken in the context of the Europe 2020 Strategy. They insisted on transparency and the need to properly inform public opinion.
16. In this respect, they noted that many practical arrangements remained to be specified and, in particular, the exact role of the Parliaments in the context of the «European Semester». They paid tribute to the initiatives taken by the Economic and Monetary Committee and the Budget Committee of the European Parliament in order to proceed with exchanges of views on the procedures for parliamentary involvement in the implementation of the «European Semester».
17. The Speakers supported the proposal put forward by the Speaker of the French National Assembly to concretize the necessary dialogue on the budget between the European Parliament and the national parliaments by arranging an annual interparliamentary meeting, a «Budget Conference», bringing together the chairs of the budget committees of the national parliaments and the chairs of the relevant committees of the European Parliament according to arrangements to be specified.
18. The Speakers stressed that this dialogue must have added value: there should be convergence on the quantity of the data and its quality. A balance needs to be struck between solidarity measures, austerity measures and measures that encourage research and development, sustainable development and employment, especially in order to prevent as far as possible crises that penalise the most destitute.
19. It was also suggested that a section should be added to the IPEX database (EU Interparliamentary Information Exchange) for the exchange of information on the European Semester and economic governance. That would strengthen the visibility of IPEX by enabling external users to have access to the relevant information.